

گه نري فيليدينگ

توم جونس

شينجياڭ خالق باسپاسى

ستېنجاڭ خالىق باسپاسى
2009 يۈرسىمى

ئۆزبېكستان : ر. ر. ئۆزبېكستان
خالىق باسپاسى : ئۆزبېكستان

ئۆزبېكستان

ئۆزبېكستان

图书在版编目(CIP)数据

汤姆·琼斯:哈萨克文/菲尔丁著;艾特哈孜译. —乌鲁木齐:
新疆人民出版社,1986.6(2009.5重印)

ISBN 978-7-228-00362-4

I. 汤... II. ①菲... ②艾... III. 长篇小说—英国—近代—
哈萨克语(中国少数民族语言) IV. I561.44

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2009)第 073401 号

责任编辑: 达吾列提

责任校对: 哈力木拉提

封面设计: 夏提克

汤姆·琼斯(哈萨克文)

菲尔丁 著

艾特哈孜 译

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮政编码:830001)

新疆新华书店发行

新疆生产建设兵团印刷厂印刷

787×1092 毫米 32 开本 6.125 印张

1986 年 6 月第 1 版 2009 年 5 月第 2 次印刷

印数:1300—3300

ISBN 978-7-228-00362-4 定价:10.00 元

بۇل كىتاپ 1982-جىلى ناۋرىزدا خۇنان خالىق باسپاسى جاعنان
ءىبرىنشى رەت باسلىغان بولاتىن ، سول نۇسقاسىنىڭ 1982-جىلى
اقتاندا ءىبرىنشى باسلىۋى بويىنشا اۋدارىلدى .

本书根据湖南人民出版社 1982 年 3 月第 1 版第 1 次印刷
本翻译出版。

جاۋاپتى رەداكتورى : داۋلەت باۋىرجان ۇلى
جاۋاپتى كوررەكتورى : قالمۇرات جارمۇقامەت ۇلى
مۇقاباسىن جوبالاعان : شاتتىق اكسا

توم جونىس

*

شىنجاڭ خالىق باسپاسى باستىردى
(ءۇرىمجى قالاسى ، وڭتۇستىك ازاتتىق كوشەسى ، 348 - اۋلا)

شىنجاڭ شىنخۇا كىتاپ دۇكەنىنەن تاراتىلدى

شىنجاڭ ءوندىرىس - قۇربىلىس بىڭتۇانى باسپا

زاۋودىندا باسلىدى

فورمات 1/32 1902×787 ، 6.125 باسپا تاباق

1986 - جىل ، ماۋسىم ، 1 - باسپاسى

2009 - جىل ، مامىر ، 2 - باسلىۋى

تىراجى : 3300—1300

ISBN 978-7-228-00362-4

باعاسى : 10.00 يۋان

قىسقاشا مازمۇنى

18- گىمە - عاسىرداعى انگليا اۋىل - قىستاعىندا بولادى . لوندونغا ساياحاتتاي بارىپ قايتقان اۋىل مىرزا سى ئۆزىنىڭ سامسەداعى ۋەينە ورالعان سوڭ جاتىپ تىنىقچاشى بولۇپ تۈسەگىنە بارادى . تۈسەگىننىڭ جاپقىشىن اشىپ قالغان ، تول ، تۈسەگىندە وراۋلى « كۈيىندە ۋىيقتاپ جاتقان بۈيەكتى كۈرەدى . اڭكوڭىل ئۆروسى بۇل بۈيەكتى اسراپ الۋعا بەكىدى دە ، وعان توم جونى دەپ ات قويادى ، ئۆروسىدىڭ جاقىن كورشىسى ۋىستەرن دەيتىن اۋىل مىرزا سىنىڭ سوفيا دەگەن كۈزىكتى دە كۈرگەندى قىزى بولادى . توم جونى ەر جەتكەن سوڭ سوفيامەن تابىسادى ، كەۋى دەگەننەن ۋىستەرن - ۋىستەرن ۋىستەرن قاتتى عاشىق بولادى . الايدا ولاردىڭ عاشىقتىعى بۈگەتكە تاپ بولادى .

مارتەبەلى اۋىل مىرزا سى ۋىستەرن ۋىستەرن اتاعىنا لايىق كەلمەيتىن قۇدالىققا جول بەرمەيدى . ونىڭ ۋىستەرن توم دا ۋىستەرن ۋىستەرن - تۈرسىنداعى ابائىسىزدىكى ۋىستەرن كۈزقاراعى ئۆروسىدىڭ نارازىلىغىن قوزعايدى ، ازەزىلدەر مۇنى ونان ارى اسقىندىرىپ اراعا وت جاققاندىقتان ، ئۆروسى ونى ۋىستەرن قۇپ شىعپ قاڭغىتىپ جىبەرەدى . مۇنى ۋىستەرن سوفيا دا ۋىستەرن قاشىپ شىعپ ، سۈيگەن جارىنىڭ ارتىنان كەتەدى . اۋىل مىرزا سى ۋىستەرن سوفيانىڭ كەتپ

قالعاندى حابارىن ەستىگەن سولڭ ابرجىعان ۇستىنە
اشۇلانىپ مالايىلارنى ەرتىپ قىزىن ىزدەپ جولعا شىعادى .
سونىمەن ، كىتاپتاعى كەيىپكەرلەردىڭ كۆبى جول ۇستىندە
ءار الۋان الماعايىپ ىستەردى باستان كەشىرەدى . اقىر
اياغىندا توم جونى اقكۆڭىل ، ىزگى نىيەتتى ، وسكەلەڭ
ءمورالدى ادام ءارى ءوزىن اسىراپ العان الۋورسىدىڭ تۇعان
جىيەنى بولپ شىعادى . سونىمەن ، توم مەن سوفيا ەڭ
سوڭىندا باستارى قوسىلىپ ەرلى - زايىپتى بولادى .
«توم جونى» — انگليانىڭ 18 - عاسىرداعى قوعامدىق
ءومىرىنىڭ بارلىق جاعىن قامتىعان قوعامدىق رومان .
وقىرماندار روماننىڭ سول كەزدەگى انگليا پومەششىكتەردە
نىڭ جەرىندەگى كۈندەلىكتى ءومىر مەن سول كەزدەگى اۋىل
- قىستاقنىڭ ، قالالاردىڭ ، قوناق ۇيلەردىڭ ، تەاترخانالار
دىڭ ، بازارلاردىڭ ، سوت مەكەمەلەرىنىڭ ، تۇرمەلەردىڭ ،
ۇساق - تۇيەك دۈكەندەردىڭ ، ساۋداگەر ەسەپ - قىساپتاردە
نىڭ ، قوعامنىڭ جوعارى جىگى سالوندارىنىڭ بەت -
بەينەسىن كۆرەدى ، وسىعان بايلانىستى انگلياداعى 18 -
عاسىردىڭ ورتا شەينىندەگى بارلىق تاپتار مەن قوعامدىق
توپتاردىڭ ۋاكىلدەرىن — ەڭ جوعارىسى اقسۇيەكتەردەن
باستاپ ەڭ تومەنى سودىر - سوتقار ، ۇرى - قارىلارعا
دەيىنگىلەردى تۇگەل كۆرىپ ، سول كەزدەگى قوعامدىق
ءومىردىڭ اسا مول ، ءار الۋان سالتتارىنىڭ قىلى - قىلى
كۆرىنىستەرىمەن تانىسادى .

اۆتوردىڭ قىسقا تارىخى

گەنرى فيليدينگ (1707 - 1754) 18 - ئەسىردە
انگلىيە مەن ھۆرپادان شىققان ۋە كۆرنەكتى رەئىزىمىشلى
جازۇشلاردىڭ بىرى. ۇل انگلىيەنىڭ باتىس ۋىكتورىيەنىڭ
بۆلەڭلىكىگە سامسەتەر ۋىكتورىيەسىدا كۆپرەك ەكەن اقسۇيەك
سەياسىتىدا دۇنيەگە كەلدى. ۇرتا مەكتەپتى بىتىرگەن سوڭ
گوللاندىيە لەتون داشۇەسىنىە ۇقۇعا تۇسەدى. جوقشلىق ۇنى
ۇرتا جولدا ۇقۇن توقتاتىپ لۇندۇنعا بارىپ تىرشلىك قامىن
قاراستىرۇعا، تەاتىرخانىلارعا ساحنالىق شىعارما جازۇعا
كىرىسۇڭە ماجبۇرلەيدى. ۇل بىلگەرىندى - كەينىدى بولىپ
25 كۇمەدىيە، ۇپەرا جازىپ قوعامدىق ساياساتنىڭ قاراڭغى
جەمىنى اشتى تىلەمەن شەنەيدى. ۇل 1739 - جىلدىن باستاپ
كوبىنەسە رومان جازۇمەن اينالىسىپ، «ۇلىلاردىڭ ۇلكەنى
جەننىسۇن ۇايلتتىڭ تارىخى»، «يوتسەر اندىرەۋدىڭ تارىخى»
، «توم جۇنىس» جانە «امەلىيە» دەگەن تورت رومان جازادى.
مۇنىڭ شىنىدە «توم جۇنىس» — ۇنىڭ ۇكىلىدىك سىپات
الاتىن شىعارماسى.

فيليدىنڭ جۇيەلى رومان نازارىياسىن ۇرتاغا قويغان.
سۇنداي - اق بۇل نازارىيالارنى ۇزىنىڭ ەڭبەكتەرىندە
امالىيەتقا اينالدىرۇعا ۇمتىلغان رەئىزىمدىك رومان
نازارىياسىنىڭ نەگىزىن تۇڭغىش رەت سالىۋىشى. ۇنىڭ

روماندارى قۇربلىمىنىڭ كەمەلدىلىگى ، بايلانسىمىنىڭ
بەرىكتىگى ، ۋاقىعالارنىڭ بايلىقى جانە بۇراڭدىلىقى ،
ئەتىلىنىڭ ورامىدىلىقى جانە ئىشامىدىلىقى ارقىلى ، اسرەسە ،
ساقاى ، دالدىگى ، ماعىنالىقى ، وتكىرلىگى ، باتىمدىلىقى
ارقىلى كۆپكە ايگىلى .

..... ۋالەك رىشەنەپ	(۹۴۱)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(۱۲۱)
..... ۋالەك رىشەنەپ لەپىچە	(۱۵۰)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(۱۵۱)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(۱۷۸)

مازمۇنى

..... ۋالەك رىشەنەپ	(1)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(6)
..... ۋالەك رىشەنەپ لەپىچە	(11)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(17)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(22)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(31)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(36)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(43)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(52)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(61)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(70)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(78)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(89)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(97)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(108)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(114)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(121)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(130)
..... ۋالەك رىشەنەپ* لەپىچە	(136)

- (142) جیرمانشی تاراۋ
 (151) جیرما ءبرنشی تاراۋ
 (160) جیرما ەکنشی تاراۋ
 (166) جیرما ءۋشنشی تاراۋ
 (178) جیرما ءورتنشی تاراۋ

- (۱) ۋالک رشتەب*
 (۵) ۋالک رشتە
 (۱۱) ۋالک رشتەشۋ*
 (۱۷) ۋالک رشتەتە*
 (۲۲) ۋالک رشتەسە
 (۳۱) ۋالک رشتەتە
 (۳۶) ۋالک رشتەتە
 (۴۴) ۋالک رشتەتە
 (۵۲) ۋالک رشتەتە
 (۵۶) ۋالک رشتە
 (۷۰) ۋالک رشتەب* نە
 (۷۸) ۋالک رشتە نە
 (۸۹) ۋالک رشتەشۋ* نە
 (۹۷) ۋالک رشتەتە* نە
 (۱۰۸) ۋالک رشتەسە نە
 (۱۱۴) ۋالک رشتەتە نە
 (۱۲۱) ۋالک رشتەتە نە
 (۱۳۰) ۋالک رشتەتە نە
 (۱۳۶) ۋالک رشتەتە نە

رە، پىقۇش نىڭ كالا

قۇمىدا رە، پىقۇش نىڭ كالا، رە، پىقۇش نىڭ كالا —

قۇمىدا رە، پىقۇش نىڭ كالا، رە، پىقۇش نىڭ كالا —

توماس ئۇورسى جاساعانغا دا، تاعدىرغا دا جاققان ادام
سەكىلدى: جاساعان وعان سىمباتتى تۇلغا، اقبل - پاراسات،
دەنساۋلىق جانە نىڭلىك بەرسە؛ تاعدىر ونى توتەنشە
داۋلەتتى ادامغا اينالدىردى.

ول سۇيگەنمەن نەكەلەندى، ونىڭ ۇستىنە باقتىتى
تۇردى. الايدا ونىڭ كەلىنشەگى جاستاي قايتىس بولدى.
سودان سوڭ ئۇورسى مىرزا قارىنداسى برەتۇرەن بىرگە
ۇزىنىڭ سامسەداعى ۇيىندە تۇرادى.
وسى اڭگىمە باستالغان كەزدە، برەتۇرالىق جاسى
30 دان ەندى اسقان، ەلى ەرگە تيمەگەن، ەل ۇزىنا سۇلۇ
- سىمباتتىلىغىمەن ەمەس، كورگەندى، مورالدىلىغىمەن
لىنىگەن قىز ەدى.

كۇندەردىڭ بىرىندە، ئۇورسى مىرزا جۇمىلىسىپەن
لوندونغا بارىپ، ۇش اي تۇزدە بولدى ۇيىنە كەلگەندە
قاتتى ارىپ - شارشاغان ەدى. قارىنداسلىمەن بىرگە
سبائىسالتاڭ كەشكى استى ەشتى دە جاتىپ ۇيىقتاين دەپ
توسەگىنە كەلدى. توسەگىنىڭ جاپقىشىن اشىپ ەندى
شعاين دەي بەرگەندە وراۋلى كۇيىندە شىرت ۇيىقىدا جاتقان
بۇبەكتى كوردى.

نىڭ نىيەتتى ازامات نەغلارن بىلىمەي ابىرجى
اڭتارىلدى. بايقۇس بالانى قاتتى اياغان ول جالما - جان ەگدە

مالايىن شاقردى .

— ويىباي ، مىرزا ، — مالايىڭ داۋىسى ابىرجۇ
ارالاس شىقتى ، — ەندى قايتتىڭ ؟

— بۈگىن بالانى تۇنىمەن قاراپ
شىغىڭىز ۋىلكەنس خانىم ، — دەدى قوجاينى ، —
ەرتەڭ وعان ءبىر باعۋشى تابامىن .

— ءبىراق ، ەل نە دەسەر ەكەن ؟ — دەپ بابىلامدادى

ۋىلكەنس خانىم ، — ەگەر بۇل بالانى اسىراپ الاتىن
بولساڭىز ، كىمدە . كىم ءسىزدى وسى بالانىڭ اكەسى ەكەن

دەيتىن بولادى . مىرزا ، مەن ءبىر اقبل ايتايىن . مىنانى

جىلى وراغان كۈيدە جارلى . جاقپايلاردى جىپ باعاتىن

ورىنىنىڭ ەسىگىنىڭ الدىنا اپارتىپ تاستاڭىز . بۈگىن ءتۇن

وتە جايلى ، بولمىسىز جەل مەن سەبەزگى جاۋىن عانا بار ،

بالا ەرتەڭ تاڭەرتەڭ ەل كورگەنگە دەيىن ءتىرى جاتۋى ابدەن

مۇمكىن . ءتىپتى ول وعان دەيىن ءتىرى جاتپاعان كۈندە دە

بىزدە قارىزى قالمايدى .

مۇنىڭ يزگى نيەتپەن ايتىلعان اقبل ەكەنى شۇباسىز

ەدى . ءبىراق ، الۋورسى ونى قابىل الا قويمادى . ءسابى

بوبەك ونىڭ ءبىر ساۋساعىن كىشكەنتاي قولمەن مىقتاپ

ۇستاعان كۈيى جىبەرمەدى .

— بالانى كوتەرىپ تۈسەگىڭىزگە اپارىڭىز ، — دەپ

قايتالادى ول ، — تاڭەرتەڭ ماعان قايتا الپ كەلسىز .

— مەن ساغان ءبىر تارتۋازىرلەدىم ، — دەدى الۋورسى

قارىنداسىنا تاڭەرتەڭگى تاماق ۇستىندە .

— وھو، لوندوتان كىم الا كەلىپ پە دەيىڭىز؟ —
 دەپ سۇرادى برەتەر. — شالا قۇشاعىنا بوبەك سالىنغاندا
 ابرجى اڭتارىلغان ونىڭ اۋزى سوزگە كەلمەي قالدى. اعاسى
 وعان بولغان ۋاقىعانىڭ مان. جايىن ءتۇسىندىردى.
 ۋىلكەنس خانىم برەتەر مەن ءترى جەتمىدى جارلى
 جاقپايلاردى جىيىپ باعاتىن جەرگە اپارتىپ تاستايتىن بولار.
 بۇل دا ءبىر كورىم جۇمىس بولدى دەپ ويلاعان ەدى. الايدى،
 برەتەر بىكەش پاناشىر قالعان ءسايدى قاتتى ايلادى.
 — توماس، مەننى اسىراپ الۋعا بەكىگەنىڭىز دۇرىس
 بولپتى، — دەپ مالايىن ءترى جەتمىگە. ءوي، ازىرلەۋگە
 بۇيرىغان ول، ۋىلكەنس خانىمعا قاراپ: *لەيلىم*
 — مەن بالانى اسىراپ الايىق دەگەن مەنىڭ اعام، مەن
 دە قولمىنان كەلگەننىڭ ءبارىن سىتەۋىم كەرەك. شەشەسىن
 كىنالاغىم كەلىپ تۇرساداعى، مەننى — مەن سۇيىكىمدى
 ۇلدى كىنالاغىم كەلمەيدى، — دەدى دە ءسايدى بەتسەن
 شوپىلداتىپ ءسۇيىپ. — ءسۇيىپ الدى. *شەشە*
 ۋىلكەنس خانىم قىستاققى ارالاپ، بالانىڭ شەشەسىن
 سۇراستىردى. كوپ وتپەي. اق ول كوزىنىڭ سۇغىن جەننى
 جوتىسقا قادادى. *جەننى*
 جەننى پەتلەرزى دەيتىن مۇعالىمنىڭ ۇيىنە 4 جىل
 مالايلققا تۇرىپ، جاقىندا قىستاققا قايتىپ كەلگەن.
 قىستاقتاغلاردىڭ ءبارى وعان ونشاسەنبەيتىن. ويتكەنى ول
 قىستاقتاغلارعا وتە اقىلدى، وتە پاك كورىندى دە،
 مۇنىسىنىڭ ءوزى ءبىر كادىك بولدى. بۇرىن ول الۋورسى

بىكەش كۈنبەدى . ول ونان دا بىستىق لەبىزبەن جالىنىپ
 كۈرىپ ەدى ، بىكەش تاغى دا كۈنبەدى . دەسەدە اۋەلگىدەي
 ات بويىن الا قاشقان جوق . وسلايشا ءبىراي ءوتتى . كەيىن
 كەلە كاپىتانىڭ قۋانغانى سونشا ، برەتر بىكەش اقىرى ونىڭ
 تالابىن قابىل كوردى دە ، تاغى ءبىرايدا كەۋى توي
 جاسادى .
 — برەتر مەنەن برەنشە جاس كىشى بولغانىمەن ، —
 دەدى بۇل خابارغا توتەنشە بايىپتىلىق كۈرسەتىپ ويلانا
 سويلەگەن اۋورسى مىرزا ، — ءوز بىلگەنىمەن بولاتىن
 جاسقا ابدەن جەتتى . مال - مۈلىكتەرى جاعىنان تەرەزەلەرى
 تەڭ بولماسا دا ، ول ءوزى وناتىپ ءبىر ەرمەن توي جاساغا
 ەكەن ، مەنىڭ ونىڭ باعىنا كۈلدەنەڭ بولۇمنىڭ نە ، ءجونى ؟
 تويدان كەيىن 8 ايدان سوڭ بىرىفە خانىم ءبىر ۇل
 تاپتى . اي - كۈنى تولماي تۇلغانىنا قاراماستان بالانىڭ
 بارلىق مۇشەسى ساۋ كۈرىنەدى ، اۋورسى مىرزا جاڭا تۇعان
 جىەنن قاتتى جاقسى كۈرسەدە ، الگى ءترى جەتمىدى ونان
 دا جاقسى كۈرىپ ، كۈننە ءبىر كۈرمەسە كوڭىلىلى
 كۈنشەيتىن بولدى . ول قازىنداسىنان ءوز بالاسىمەن
 قوسا ، كىشكەنە تۈمدى دا ماپەلەپ باغۋدى تالاپ ەتتى .
 قارىنداسى مۇنى قۇپ الدى . كاپىتان قوسىلعان جوق ،
 قوسىلماعانىمەن اۋورسى مىرزانىڭ ويىنا
 قارسى كەلۈگە باپادى — لوعان مۇنداي باتىل ءالى بىتە
 قويغان جوق ەدى .
 وسى كەزدە اۋىلكەنس خانىم دا ەرەكشە قاربالاس